

Kraków

3 dny v KRAKOVĚ

Vychutnejte si pobyt ve městě,
s nímž se člověk velmi nerad loučí!

**Historická tržnice
Sukiennice**

Mariánský kostel

Wawelské návrší

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

KRAKOW
UNESCO CITY
OF LITERATURE

Member of the UNESCO
Creative Cities Network
Since 2013

Krakov – město kultury, umění a vědy, starobylé hlavní město Polska, sídlo polských králů a panovníků, slaví v roce 2018 čtyřicáté výročí zápisu do Seznamu kulturního dědictví UNESCO. Četné kongresy a konference, podnikatelská a politická setkání, jakož i mezinárodní akce na nejvyšší úrovni, které se zde konají, svědčí o jeho významu. Krakov je výjimečný a dynamický, zde se dějiny zakleté do krásných historických památek spojují s duchem modernosti, otevřenosti novým výzvám a inovacím. Krakov je pohostinné město, a já pevně věřím, že se o tom budete chtít osobně přesvědčit. Srdečně Vás zvu k jeho návštěvě.

Jacek Majchrowski
primátor města Krakova

Tři dny v Krakově

Turistovi se často stává, že na prohlídku města, na kterou by potřeboval alespoň týden, má jen několik hodin. Nebo tři dny – na město, jehož poznání si vyžaduje několik měsíců. Návštěvník je tedy odkázaný na informace lidí, kteří jsou ochotni mu poradit – může si také prolistovat bedekr, jenomže i ten nejstručnější průvodce...

„Víkend v....“ má alespoň sto stran. A tak se pokouší zachytit přítomnou chvíli fotoaparátem nebo kamerou, zrnitá se, aby zachytil to nejdůležitější, ale rozhodně zdaleka ne všechno. Taková prohlídka v něm zanechává jen mlhavé vzpomínky a celkový dojem z návštěvy města ho určitě neuspokojí.

Proč jsme pro návštěvníky našeho města připravili tuto brožuru? Neslibujeme, že když už ji budete mít, stihnete za tři dny si důkladně prohlédnout **Krakov – město zapsané do Prvního seznamu světového kulturního dědictví UNESCO**. Neboť v Krakově je co obdivovat - jeho historické jádro tvoří velké množství památek, zde se žije kulturou a uměním. Krakov má kouzelnou atmosféru, díky které se nejen

návštěvníci města, ale i jeho úspěchaní a ustaraní obyvatelé alespoň na chvíli dokážou zastavit a prostě se dívat.... Zároveň Krakov je jedním z mála historických měst, v němž i krátká návštěva zanechává nezapomenutelné dojmy a pocit uspokojení.

A právě to Vám chceme nabídnout. Pohled na Krakov, který Vám umožní pocítit atmosféru města, někdy zpomalenou, jindy zase plnou různých příběhů, ale vždy výjimečnou. A tak zkusme se podívat společně na Krakov a zjistit jak můžeme tyto titulní tři dny nejlépe strávit – a přesvědčit se, proč stojí zato se do Krakova stále vracet.

Příjezd a klimatické podmínky

Do Krakova se dostanete jednoduchým způsobem – vždy se přece nacházel na křižovatkě důležitých obchodních cest, zde se prolínaly kultury a politické vlivy, i dnes je pokládán za nejdůležitější turistickou destinaci v Polsku. Krakov je propojený hustou železniční, silniční a leteckou sítí. Letiště Balice je druhé největší polské letiště z hlediska velikosti a počtu cestujících, patří k nejdostupnějším místům v této části Evropy. Pro návštěvníky, kteří do Krakova přijíždějí z blízkých i vzdálených končin světa, vede do města pohodlná **dálnice A4**. Atraktivní propojení se světem zabezpečují letecké společnosti, železniční spojení, díky kterému se **do centra města dostanete za několik minut i dobře rozvinutá síť městské dopravy**. Váš pobyt v Krakově může souviset nejen s cílem příjezdu a ubytováním, může záležet i na počasí, na dnu, na týdnů nebo na ročním období (v zimě teplota v Polsku klesá někdy na -20°C , v létě vedra často překračují $+30^{\circ}\text{C}$).

Je třeba si pamatovat, že **Krakov je hlavním městem Malopolska** – ležící v regionu vysočiny a horských zákoutí s lázeňskými, rekreačními a agroturistickými lokalitami. Návštěvu města můžete nejen v létě, ale i v zimě snadno spojit s odpočinkem na horách.

Letiště Krakov-Balice

Pohodlné bydlení

V Krakově **najdete nejrozmanitější a nejlepší ubytovací možnosti v Polsku**, přizpůsobené potřebám návštěvníků bez ohledu na obsah jejich peněženek. V samotném centru a v jeho těsné blízkosti se nachází **několik desítek hotelů s vysokým standardem**, včetně těch, které patří k největším světovým sítím. Na druhé straně u samotného Hlavního náměstí se nachází mnoho malých komorních objektů, s jejichž prohlídkou můžete začít hned po snídani. Různorodá nabídka hostelů a apartmánů je velmi populární zejména v krakovské čtvrti Kazimierz a v každém ročním období umožňuje najít vhodné a levné ubytování. Téměř na všech uvedených místech je volný přístup k **bezplatnému Internetu**, stejně jako v krakovských kavárnách a restauracích – a v některých oblastech města lze zdarma použít i bezdrátovou Wi-Fi komunikaci zabezpečenou krakovskou samosprávou („**hotspot Cracovia**“). Pro individuální prohlídky bez průvodce jsou k dispozici **bezplatné mobilní telefonní aplikace** (pro zařízení s modulem GPS a technologií bluetooth). Celostátní novinkou je i trasa – **Královská cesta pro zdravotně postižené návštěvníky** – vybavená pomůckami pro tělesně postižené turisty, nevidomé a slabozraké. Standardně jsou všechny tyto služby dostupné alespoň ve 2 jazycích (v polštině a angličtině).

Za zmínku stojí i to, že z důvodu nízké jinde nevidané koncentrace turistických atrakcí a vzdálenosti mezi nimi (v okruhu Starého města a čtvrti Kazimierz), lze snadno všechny památky zvládnout pěšky a pro větší vzdálenosti můžete použít hustou tramvajovou síť, neboť v dopravní špičce je tramvaj rychlejší než taxík. Na klíčových zastávkách se nacházejí prodejní automaty, které jsou i nosiči aktualizovaných základních turistických informací.

dotazník pro postižené osoby

www.krakow.pl
www.krakow.travel

Hlavní náměstí

Největší středověké náměstí v Evropě o rozměrech 200 m x 200 m. Díky své velikosti a dochovanému původnímu architektonickému a urbanistickému uspořádání představuje **výjimečné místo v globálním měřítku**. V roce 2005 se krakovské Hlavní náměstí dostalo na první místo seznamu „Nejlepších náměstí světa“ organizace Project for Public Spaces, která již 30 let pracuje ve prospěch revitalizace veřejných prostranství a která v roce 2005 zvítězila v řebříčku Lonely Planet.

Hlavní náměstí a síť ulic tvořících Staré město byly vytyčeny v r. 1257 na základě tzv. magdeburského práva. Dodnes se ve středu náměstí nachází historická tržnice **Sukiennice** (v minulosti i dnes místo obchodování, a současně již přes sto let sídlo Národního muzea, nejdříve hlavní a teď místo jednoho z jeho oddělení). Stojí tu malý **kostelík sv. Vojtěcha**, kde byly nalezeny významné archeologické poklady, osamělá věž radnice zbořená v 19. století a samozřejmě jeden ze symbolů Krakova – **Kostel Nanebevzetí Panny Marie (Mariánský kostel)**, jehož dvě vysoké věže vyčnívají vysoko nad městem. V tomto kostele vytvořil norimberský mistr sochař Wit Stwosz (něm. Veit Stoss) své životní dílo – **monumentální mariánský oltář, který každý den láká tisíce návštěvníků**. S náměstím je spojena část krakovských pověstí a tradic, jakož i mnoho historických událostí.

Největší středověké náměstí v Evropě o rozměrech 200 m x 200 m. Díky své velikosti a dochovanému původnímu architektonickému a urbanistickému uspořádání představuje v globálním měřítku výjimečné místo.

V září 2010 pod povrchem Hlavního náměstí, na ploše cca 4000 čtverečních metrů, bylo otevřeno podzemní muzeum s turistickou trasou a v hloubce 4 m moderní multimedialní expozice s názvem „Po stopách evropské identity Krakova“. Výstava se těší velké oblibě a samotné otevření muzea zvítězilo v soutěži Historické události 2010 v Polsku.

K nim se váží např.. **„hejnal“**, který troubí trubač každou hodinu z vyšší věže mariánského kostela, červnový **tradiční slavnostní průvod „Lajkonika“** připomínající starou legendu o vyhnaní Tatarů od bran města, **slavnostní nastolení nového krále Střeleckého sdružení**, nebo prosincová **soutěž jesliček**. Téměř všechny staré zděné domy a paláce kolem náměstí představují pamětihodné objekty vybudované před několika staletími. V nich se nacházejí mj. Historické muzeum města Krakova a Mezinárodní centrum kultury, knihkupectví, restaurace a kavárny.

Za pozornost stojí průčelí, portály, okna a střechy starých zděných domů. V interiérech můžete najít perfektně dochované nebo pečlivě zrestaurované architektonické detaily. Kavárenské a restaurační zahrádky obklopující celé náměstí vás pobízejí k zastavení. Některé jsou v provozu od rána do pozdního večera téměř po celý rok s krátkou přestávkou v období tuhých mrazů. V zimě se stálí návštěvníci stěhují do **sklepů, charakteristických pro krakovské centrum**, kde si můžete poslechnout koncert – zpravidla jazzové hudby, protože Krakov je i **hlavním městem polského jazzu**. Bohatý je také večerní a noční život v klubech, neboť ve městě je více než 200.000 vysokoškolských studentů.

Náměstí je místem setkání, zde se konají letní festivaly, koncerty, trhy, prezentace a silvestrovské zábavy. Často si Krakované dávají sraz „u Adama“, čili u pomníku Adama Mickiewicze.

Staré město

Vraťme se ale k urbanistickému uspořádání města, neboť právě ono ve velké míře rozhoduje o jeho atmosféře. To nejužší centrum představuje prostor vymezený a uzavřený „Plantami“ – zeleným pásmem a zároveň městským parkem, který se táhne od Barbakanu na obě strany až k Wawelskému návrší a tvoří nepravidelný ovál prodloužený směrem k řece Visle. Planty vznikly v 19. století na místě zbořených městských hradeb a zasypávaných příkopů, jimiž bylo staré město obeháno. V prostoru

Nejdelší přímka jakou lze vytyčit Plantami, běží téměř přesně podél Královské cesty – nejstarší a nejvýznamnější turistické cesty.

1500 x 1800 m, kde každá budova je historickou památkou, se nachází několik desítek muzeí, galerií, více než deset kostelů, divadla, kina, knihkupectví a antikvariáty, obchodní centra a ulice plné malých krámků a obchodů, stovky kaváren, restaurací a pubů. To všechno se zcela zřetelně pojí s malým městem, a proto není divu, že jsou návštěvníci často překvapeni velikostí krakovské aglomerace, kde žije téměř 1,5 milionu lidí (v samotném městě cca 800 tisíc).

Tak **úzké územní omezení městského centra usnadňuje prohlídku**. Nejdelší přímka jakou lze vytyčit v okruhu Plantů, běží téměř přesně podél Královské cesty – nejstarší a nejvýznamnější turistické cesty. Ta začíná u kostela sv. Floriána na náměstí Jana Matějky a vede dál Floriánskou bránou.

Zde se v jedné dobře dochované části hradeb nachází Zbrojnice – dnes součást muzea rodiny Czartoryských, oddělení Národního muzea v Krakově. A dál cesta pokračuje ulici Floriánskou až na Hlavní náměstí, pak ulicí Grodzkou a Kanoniczou až ke Královskému hradu Wawel.

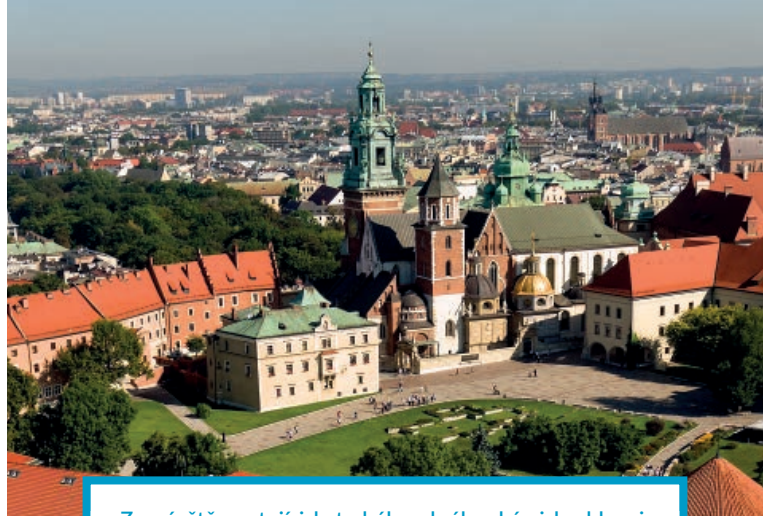
Královská cesta je historická legendární cesta spojená s obdobím největšího rozkvětu starodávného hlavního města Polska.

Wawelské návrší

Úzkou ulicí Kanoniczou se dostanete ke starobylému wawelskému návrší. Jedna z nejvýznamnějších, nejstarších a nejkrásnějších ulic města, jejichž vzhled se po staletí nezměnil, je dochována v původní podobě a i dnes stále živa. Kanonicza je příkladem příznivých změn, jež v posledních letech probíhají v Krakově. Komplexní renovace a restaurátorské práce odhalují postupně vrstvy skutečné krásy.

V zámeckých interiérech Vás čekají **výstavy, které musíte bezpodmínečně vidět** - královské komnaty, sbírky orientálního umění a válečných kořistí, unikátní kolekce vlámských gobelínů a archeologické nálezy, dokládající více než tisíciletou přítomnost křesťanství na polském území.

Za návštěvu stojí i **katedrála, ve které se nacházejí královské hrobky** a z nichž se na vás dívají dějiny Polska. Obrovský zvon Zigmund zvoní jenom při událostech výjimečných pro zemi a město. Půl dne je i pro povrchní prohlídku málo. Kdybyste ale museli přesunout prohlídku Wawelu na příští delší návštěvu, večer si můžete zajít na hradní opevnění. Brány hradeb jsou totiž otevřeny déle než výstavy. Prohlédnout si překrásné **arkádové nádvoří**, katedrálu a podívat se na Váslu a na jejím druhém břehu nacházející se mimořádné budovy moderního Kongresového

Za návštěvu stojí i katedrála s královskými hrobkami, z nichž se na vás dívají polské dějiny.

centra ICE Krakov a Muzea Manggha s prezentací japonského umění ze sbírek slavného polského sběratele Felikse „Mangghi“ Jasiońskieho stojí za to. Když sestoupíte na břeh řeky, tak uvidíte sochu wawelského draka a vstup do dračí sluje – oblíbeného místa rodinných procházek. Na tomto místě se v červnu **konají Svatojánské trhy** – velké slavnosti na čerstvém vzduchu, připomínající život Slovanů.

Pohled na plán centra města přesvědčuje o tom, že území obehnané hradbami a opevněním je z hlediska velikosti porovnatelné s plochou Hlavního náměstí.

Městská část Kazimierz

Již léta je součástí centra Krakova židovská čtvrť Kazimierz, rozkládající se vedle prostoru uzavřeného parkem Planty. V minulosti bývala samostatným městem, dnes je nepříliš vzdálenou částí centra, kam se dostanete, když sestoupíte z Wawelského návrší. Po tragedii 2. světové války a vyhlazení početného židovského obyvatelstva Krakova nacistickým agresorem se čtvrť Kazimierz vyprázdnila a léta se hroutila.

Změny politického zřízení na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století rozhodly o současném bouřlivém rozvoji této městské části. **Díky Stevenu Spielbergovi**, který zde natáčel film „Schindlerův seznam“, oceněný několika Oscary, **se Kazimierz ocitla i na plátnech kin**. Po celém světě pověstný **Festival židovské kultury**, organizovaný od začátku devadesátých let 20. století, se v principu soustřeďuje na historii a tradice obyvatel, kteří zde kdysi žili. V rámci tohoto festivalu se zde konají koncerty, workshopy, přednášky a výstavy. Dnes již můžeme hovořit o obrození a nové tváři této městské čtvrti.

Klíčem pro pochopení dnešní popularity této čtvrti je neobvyklá a odvážná tolerance, která zde po staletí vládla - po staletí zde vedle sebe žily dva národy a dvě náboženství. Nedaleko od zdejší synagogy stojí kostely svaté Kateřiny a Božího těla, jakož i

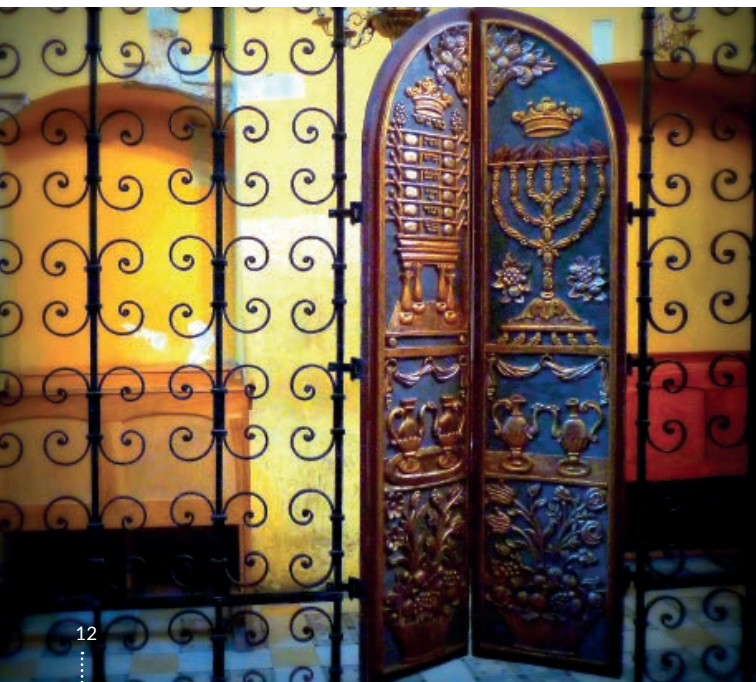

Krakovská historie na vás vyhlíží z každého zákoutí čtvrti Kazimierz. Je to historie polských Židů. Můžeme ji cítit v úzkých uličkách, v tržnicích a na náměstích, v malých domech, synagógách i na židovských hřbitovech.

kostel pavlinského kláštera „Na skalce“, kde se každoročně konají slavnostní procesí věřících ke dni svatého Stanislava.

Všichni, kterým se Hlavní náměstí zdá příliš „turistické“, **se scházejí v kavárnách, klubech a galeriích. Každý sám pro sebe objevuje kouzlo a neobyčejnou atmosféru této čtvrti. Vedle elegantních hotelů a restaurací jsou zde i řemeslnické dílny, obchůdky s velkým množstvím uměleckých předmětů, které navrhuje a vyrábějí místní umělci a výtvarníci.** Procházky po Wolnicovom náměstí (Plac Wolnica), ulicemi Jozefa, a Širokou (Szeroka) – kde se každoročně koná závěrečný koncert Festivalu židovské kultury, přinášejí neobyčejné zážitky. Čtvrť Kazimierz si oblíbili i milovníci starožitností, neboť na Novém náměstí (Plac Nowy) a u tržnice na Grzegórkach se konají trhy starožitností.

V roce 2010, v místě starého Podgórskeho mostu a s využitím jeho opěrných pilířů, byla uvedena do provozu lávka Laetusa Bematka spojující oba břehy, po které se chodí a cyklisté snadno dostanou na druhou stranu řeky - do čtvrti Podgórze. A tak název ulice Mostové ve čtvrti Kazimierz znovu získal dávný doslovný význam. Efektivní lávka se stala symbolem stále bližších kontaktů mezi obyvateli čtvrti na obou stranách řeky.

Městská část Podgórze

Městská čtvrť Podgórze malebně se rozkládající na úpatí bílých vápencových krzemionkovských skal, byla kdysi pravobřežní součástí města Kazimierz. Na základě ediktu rakouského císaře Josefa II. bylo Podgórze v r. 1784 prohlášeno za svobodné královské město.

Mnohonárodnostní a tolerantní společnost přitahovala do města podnikatele, továrníky a řemeslníky, kteří svými schopnostmi a znalostmi přispívali k jeho rozvoji a budovali jeho slávu „perly v prstenu obcí obklopujících Krakov“. Takto začátkem 20. století pojmenoval Podgórze tehdejší primátor Krakova Juliusz Leo. Díky jeho úsilí se dne 4. července 1915 stalo Podgórze součástí Krakova. 2. světová válka tragicky poznamenala dějiny této čtvrti a jejího obyvatelstva. Teprve poslední desetiletí byla pro Podgórze příznivější a přispěla k jeho postupné obnově a probouzení.

Nejlepším způsobem jak se do srdce čtvrti dostat je **Lávka pro pěší a cyklisty přes řeku Váslu**, z níž na pravé straně můžete vidět nejcharakterističtější zděnou budovu s dvěma arkýři, dominující nad Podgórzem, které se říká „Aleksandrowicz“ nebo také „pařížský dům“ (1906). Na levé straně k moderní stavbě **nového sídla Cricotéky** byla zakomponovaná budova dávné elektrárny (1900), nejstaršího objektu tohoto druhu na území dnešního Krakova.

Podgórze i nadále zůstává komorní zelenou čtvrtí naplněnou atmosférou malého města, a zároveň i určitým tajemstvím. Potvrzením toho může být i novogotická silueta kostela sv. Jakuba na Podgóřském náměstí. Budova se zdá být monumentální, ale je to pouze optická iluze vyplývající ze zvláštního trojúhelníkového tvaru náměstí. Jedním z nejskvělejších úspěchů Podgórze je známý **Park Wojciecha Bednarskiego**, založený ředitelem zdejší školy a veřejným aktivistou na dně bývalého kamenolomu. Je to **jeden z prvních příkladů rekultivace území po průmyslové činnosti v Evropě**. Sousedství parku tvoří překrásné vily a zahrady a to znamená, že část Podgórze byla navrhována jako „zahradní město“. Jestli chcete lépe pochopit a poznat Podgórze, navštivte nové Muzeum Podgórze, oddělení Historického muzea města Krakova.

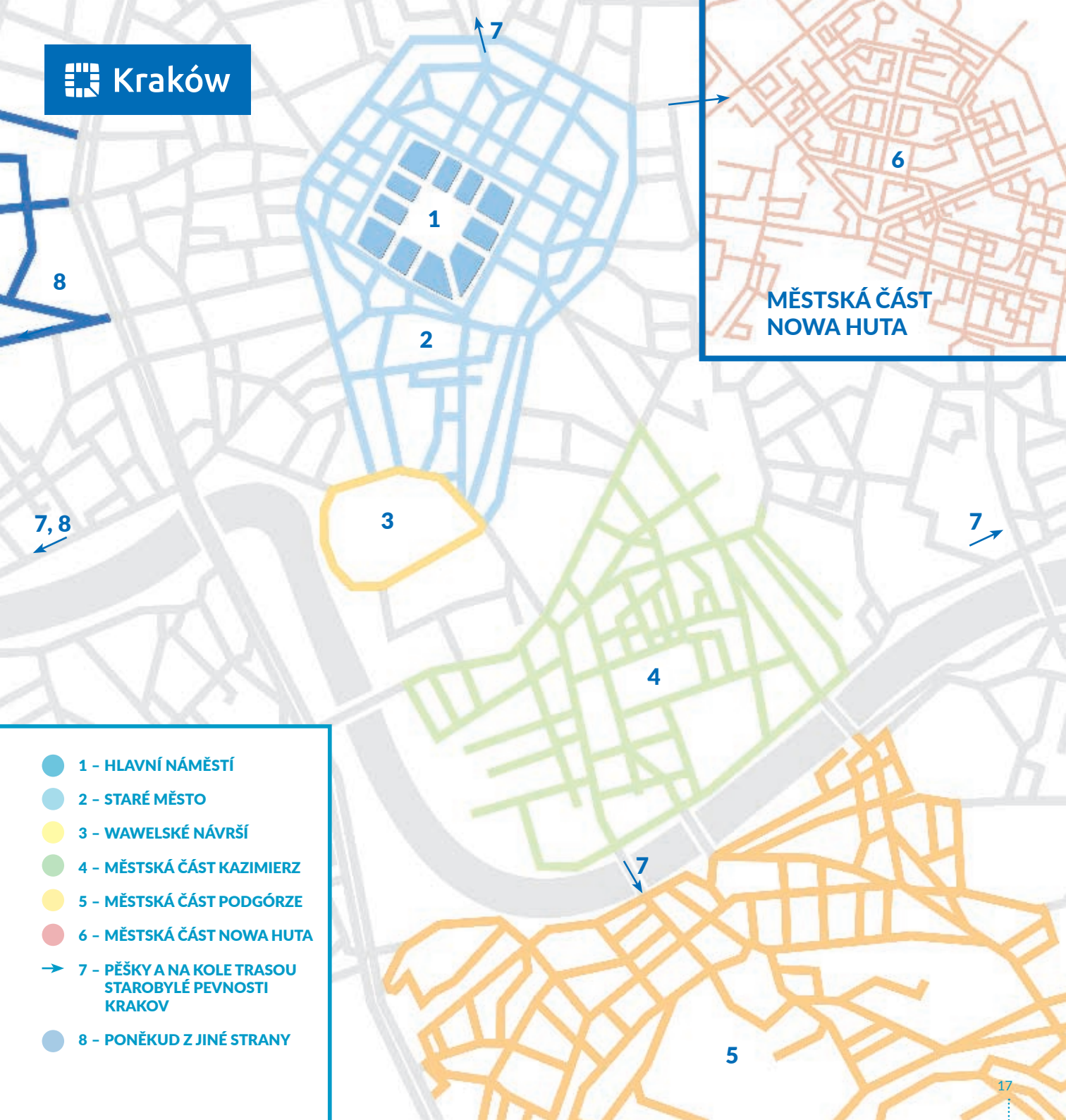
Odtud není daleko k dějinnému symbolu této čtvrti – k Lasotovu návrší (Wzgórze Lasoty). Na jeho úpatí leží starý historický hřbitov založený v r. 1790. Na návrší stojí **tajuplný kostelík svatého Benedikta z 11. století**, zdánlivě navštěvovaný princeznou, která tu za své hříchy a krutosti dodnes nenašla klid.

S kostelíkem sousedí unikátní stavba rakouské pevnůstky (fort 31 „sv. Benedikt“ v podobě dělostřelecké věže. Odtud se nabízí i pohled na **Krakovu mohylu (Kopiec Krakusa** - cca 7. století n. l.), která byla po staletí pokládána za mohylu bájného zakladatele Krakova. Z vrcholu mohyly můžete obdivovat panorama města, a když je dobré počasí, tak i polské Tatry. Na úpatí mohyly se nachází dnes již nefungující kamenolom Libana, v němž byl za 2. světové války nacistický tábor nucených prací pro Poláky (Baudienst). Zde se točily táborové scény „Schindlerova seznamu“ od S. Spielberga; zde lze také najít zbytky filmových dekorací, např. táborovou cestu vyloženou replikami židovských náhrobků.

Ve čtvrti Podgórze je více památek a pomníků připomínajících tragickou historii. **Náměstí hrdinů ghetta**, zřízené německými nacisty (1941–1943), **bylo svědkem jeho vzniku a postupné likvidace**. Zde se nachází „Lékárna u orla“ (Apteka pod Orłem), která je dnes muzeum. Zde pracoval Tadeusz Pankiewicz, oceněný titulem „Spravedlivý mezi národy“, Polák, který se dobrovolně rozhodl žít a pracovat v gettu, aby pomáhal pronásledovaným židovským spoluobčanům, a autor vzpomínek „Lékárna v krakovském ghettu“. Pokračováním historie ghetta byl nacistický koncentrační tábor „Płaszów“, fungující v letech 1942–1945. Na ulici Kamieńskiego stojí pomník „Vytrhnutých srdcí“, věčná památka na oběti tábora. **V bývalé administrativní budově Schindlerovy továrny** na ul. Lipowej č. 4, kde najdete výstavu ze života města za nacistické okupace, je dnes oddělení Historického muzea města Krakova. Interaktivní výstavu „Krakov – doba okupace 1939–1945“ navštěvují každoročně mnohotisícové zástupy turistů.

www.podgorze.pl
<https://www.mhk.pl/oddzialy/muzeum-podgorza>

**MĚSTSKÁ ČÁST
NOWA HUTA**

- 1 - HLAVNÍ NÁMĚSTÍ
- 2 - STARÉ MĚSTO
- 3 - WAWELSKÉ NÁVRŠÍ
- 4 - MĚSTSKÁ ČÁST KAZIMIERZ
- 5 - MĚSTSKÁ ČÁST PODGÓRZE
- 6 - MĚSTSKÁ ČÁST NOWA HUTA
- ➔ 7 - PĚŠKY A NA KOLE TRASOU STAROBYLÉ PĚVNOSTI KRAKOV
- 8 - PONĚKUD Z JINÉ STRANY

Městská část Nowa Huta

V r. 1949 tehdejší komunistické orgány státní moci přijaly rozhodnutí o výstavbě obrovských železáren a nového města na úrodné půdě podkrakovských vesnic Pleszowa a Mogiły. Nowa Huta měla být ve světě vizitkou Polska. Jednoduchý urbanistický plán a architektura socialistického realismu byla inspirována domácí renesanční a barokní architekturou, jakož i americkým konceptem tzv. „sousedské jednotky“. **Cesta výstavby Nowe Huty prochází od nejstarší k nejnovější historii**, oblastmi chráněné přírody (nowohutské louky těsně vedle Centrálního náměstí), těžkým průmyslem s tragickými a z dnešního pohledu komickými příběhy.

Nowa Huta byla vybudována na území více než třiceti zde kdysi existujících lokalit. Jejich kulturní dědictví se ve velké míře dochovalo včetně zemanských dvorů a statků, venkovní zástavby, sakrálních objektů a hřbitovů. K nim patří např. Kalvinský kostel v Łuczanovicích pocházející ze sedmnáctého století, dvůr rodiny Branických (17. století) s renesanční hospodářskou stavbou (návrh S. Gucci) a dvůr rodiny Badenních v Branicích z devatenáctého století. V něm dnes sídlí oddělení krakovského Archeologického muzea, které dokumentuje nesmírné bohatství místních nálezů. Cestou z Branic zpět do centra Nowe Huty **stojí za návštěvu historická, tajuplná Wandina mohyla („Kopiec Wandy” - 8., nebo 9. století n. l.)**, ze které je překrásný výhled na železářny. Nedaleko tohoto místa se nachází **nejzácnější památka Nowe Huty – cisterciácké opatství ze třináctého století**.

Nejzajímavější a nejpnější **realizací architektury socialistického realismu v Nowe Huti je administrativní centrum železáren** – nazývané „Dóžecí palác“. Centrální náměstí tvoří svéráznou historii architektury posledních padesáti let. Právě zde v nejbližším okolí můžete vidět příklady staveb socialistického realismu, jako např. budovu kina „Światowid“, v němž má dnes své sídlo Muzeum Polské lidové republiky. V roce 1973 byl na reprezentační třídě města v aleji Růží postaven obrovský Leninův pomník, který byl v roce 1989 rozebrán. Ale Nowa Huta to není jenom socialistický realizmus. Kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova je vzpomínkou na dramatické události z dubna 1960, kdy došlo ke střetům a bojům mezi obyvatelstvem Nowe Huty bránicami kříž a jednotkami veřejné bezpečnosti. Kostely v Nowe Huti se zapsaly do života Karola Wojtyły, který jako krakovský biskup od roku 1958 velmi pečoval o zdejší obyvatele. O dvacet let později zdejší chrámy sehrály významnou úlohu při vzniku a činnosti NSOS „Solidarita“, a v osmdesátých letech minulého století během demonstrací proti režimu byla v kostelích poskytována pomoc stíhaným a zatčeným osobám. Kromě zřícenin pevnůstek – fortů z rakouské doby, o kterých ještě budeme psát, si na zpáteční cestě do Krakova zaslouží pozornost i **Muzeum polského letectví**, které v r. 2010 získalo nové sídlo v architektonicky zajímavé budově na bývalém letišti v Czyżynach. V muzeu se nachází **unikátní sbírka starých, historických letadel a motorů**. V nedalekém sousedství byla umístěna i nejnovější muzejní expozice našeho města - Motohistorie v hangáru Czyżyny, prezentující dějiny polské motorizace od doby II. Rzeczypospolité republiky (meziválečné období) až do sklonku Polské lidové republiky.

Dnes jsou obyvatelé Nowe Huty hrdí na svoji samostatnou identitu, jejíž symbolem je neopakovatelná, kontrastuplná krajina nejmladší krakovské čtvrti.

www.nhpedia.pl
<https://www.mim.krakow.pl/wystawy-czasowe/moto-historie-w-hangarze-czyzyny>

Pěšky a na kole na trase starobylé pevnosti Krakov

Těch, kteří hledají dobrodružství, zveme na prohlídku krakovských opevnění vybudovaných za Rakusko-Uherska. V době rozdělení země – od 1795 do 1918 – vzdálenost Krakova od hranic s Ruskem činila jenom 7 km, a tak se Rakušané rozhodli, počínaje rokem 1854, město rozšířit a udělat z něho pevnost. Původně se začalo stavět podél linie současné třídy Třech velkých básníků (Aleja Trzech Wieszczy) podle konceptu z poloviny 19. století (pozůstalostí dávného jádra pevnosti je dnes fort (pevnůstka) „Kleparz”. Technický pokrok – zejména zvýšení úhlu doletu dělostřelecké palby - způsobil, že se vybudované opevnění v polovině 19. století stalo brzy neúčinné a bylo třeba jejich systém modernizovat, rozšířit a vytvořit tak pevnost s prstencem předsunutých fortů.

Zástavbou obklopující Kościuszkovu mohylu je starý fort č. 11, v němž se nachází výstava „Pevnost a město Krakov 1846-1918”.

Po roce 1878 byl vybudován prstenec obranných objektů vzdálených od centra města včetně fortů s odlišnou konstrukcí, betonovými stropy, pancéřovými věžemi a kupolemi. V roce 1914 vnější perimetr Pevnosti Krakov tvořilo 32 předsunutých fortů různých typů (pancéřové, pěchotní). Bohužel, část z nich byla zničena ve druhé polovině 20. století, ale i to co zbylo, svědčí o rozměrech a mistrovství stavitelů.

Trasa značená žlutými a černými značkami – **cesta dávné Pevnosti Krakov** usnadňuje prohlídku rakovských fortifikací Krakova. Jeden jejich úsek vede od fortu „Mogiła” (Mohyla v blízkosti Wandiny mohyly) až k Salwatoru a spojuje fortey nacházející se v severní části města. Další úsek na pravém břehu řeky vede od fortu „Lasówka” až ke zříceninám fortu „Bodzów”, spojuje fortifikace v jižní části města, pokračuje fortifikačními valy v Ludwinově a táhne se až k fortu „Sv.. Benedikt” na Krzemionkach. Vedle objektů jsou umístěny informační tabule. Dnešní turistická trasa se ve velké míře překrývá s tzv. historickou rokádovou cestou. Na dlouhých úsecích mohou cestu připravenou zejména pro chodce a cyklisty absolvovat i návštěvníci v automobilech a ke většině objektů vedou informační dopravní značky.

Dnes se fortey využívají k jiným účelům. Například ve fortu „Skala” (Skála) je umístěna astronomická observatoř, ve fortech „Olszanica” (na západ od Wolského lesa) a „Grębałów” (ul. Kocmyrzowska) najdete jezdecká střediska. Ve zmíněném fortu „Olszanica” si našli sídlo polští skauti a ve fortu „Zielonki” je hotel „Twierdza” (Pevnost).

Několik objektů nepříliš vzdálených od sebe se nachází i ve čtvrti Nowa Huta, např. na sídlišti Zlatého věku je fort „Batowice”. Fort „Mistrzejowice” stojí blízko sídlišti Piastů, stejně jako fort „Krzyszowice” (místo utrpění za 2. světové války) a již uvedený „Grębałów”. Málokdo si uvědomuje, že zástavba kolem **Kościuszkovej mohyly** je rovněž bývalým fortem s číslem II., ve kterém se nachází expozice „Pevnost a město Krakov 1846–1918”. V jižní části města vzbuzují zájem jiné obranné objekty, mezi jinými fortey „Prokocim”, „Rajsko” (s výhledem na Krakov), „Skotniki”, a jeden z nejstarších – již uvedený **dělostřelecký fort „Sv. Benedikt”** na Lasotovém návrší (Krzemionki), který je **unikátním příkladem fortifikace z poloviny 19. století**.

Na rozdíl od pevnosti vybudované Rakušaný v Przemysli krakovská pevnost byla za 1. světové války zničena a proto stojí za návštěvu.

Poněkud z jiné strany ...

Střed Krakova je velmi malebné místo. Je zde řada vyhlídkových bodů, odkud můžete obdivovat panoráma města. Tím nejdůležitějším a nejvýznamnějším byla a je Kościuszkova mohyla – cíl mnohých výletů. A protože je z ní nádherný výhled na celý historický a současný Krakov, můžete se z dálky a z jiného úhlu podívat na dříve již poznaná místa. **Mohyly patří k největším turistickým krakovským atrakcím.** Dvě z nich – Krakova mohyla ve čtvrti Podgórze a Wandina mohyla v Nowe Hutí jsou **tajemnými mohylami z předkřesťanské doby**, které byly navrženy kmeny z okolí. Co vedlo starobylé obyvatelstvo k takovému úsilí?

Cesta na druhé straně řeky vede do Tyńce, osady s mohutným Benediktinským opatstvím, v němž se konají kulturní akce včetně každoročních slavných varhanních koncertů.

Možná to jsou jednoduše hroby vládců. Ale určitě byly využívány i jako strategická pozorovací místa.

Další stavby tohoto typu, navršené jako projev úcty národním hrdinům, vznikaly i v novověku. Patří k nim Kościuszkova mohyla a Piłsudského mohyla na Sowinci. Kościuszkova mohyla vznikala v době rozdělení Polska mezi tři mocnosti, pro Poláky byla symbolem snah a touhy po nezávislosti. Když opustíte úzké centrum města a vydáte se ul. Piłsudského směrem k hlavní budově Národního muzea a nedaleké Jagellonské knihovny – dorazíte k obrovské louce, k pláním **Błonia, další krakovské atrakci.**

Ve vzdálenosti několika set metrů od Hlavního náměstí se rozkládá ohromná plochá louka, která plní funkci rekreačního území a je místem velkých shromáždění. Na zde pořádaných papežských bohoslužbách za účasti Jana Pavla II. se pokaždé shromáždilo přes milión věřících. Na zdejších pláních se konají různé slavnosti. Błonia sousedí s Jordanovým parkem a objekty patřící sportovním klubům Wisła (Wisła) a Cracovia. Je třeba vzpomenout i nově otevřenou Halu 100. výročí SK Crakovia a Sportovní centrum pro postižené osoby. Z Błoni je dobrý výhled na Kościuszkovu mohylu, odkud je blízko do Wolského lesa, rekreačního prostoru s mimořádnou krajinnou hodnotou. Tam se nachází i zoologická zahrada, Piłsudského mohyla, a v přímé blízkosti i **renesanční Decjuszova vila s překrásným komorním parkem.** Cestou na druhé straně Visly se dostanete do Tyńca, osady s **mohutným Benediktinským opatstvím**, v němž se konají kulturní akce včetně každoročních slavných varhanních koncertů. Předměstské procházkové trasy a turistické cesty vám doporučujeme na teplejší dny. Toto všechno lze od května do září obdivovat i z jiné strany – z paluby turistických lodí během plavby po Visle.

Kulturní Krakov

V současnosti je Krakov nejkulturnější z polských měst. V poslední době se tato světová vřítkta polského historického dědictví proslavila i jako příklad úspěšných investic - nová muzea, která se v posledních letech v Krakově otevírají, nové stadiony a kongresová centra.... Tento rozběh je v souladu s rozvojem kulturního dění. **V posledních letech si krakovské festivaly vybudovali světovou pověst.** Misteria Paschalia a Opera Rara, Festival polské hudby a Sacrum Profanum, Letní jazzový festival a Unsound - jsou hudební cestou od baroka až do 21. století, působivou a lákovou pro tisíce lidí.

Festival Sacrum Profanum. Fot. Wojciech Wandzel pro Krakovské festivalové centrum

www.karnet.krakow.pl

V posledních letech si krakovské festivaly vybudovaly světovou pověst.

Krakov, město literatury UNESCO, má v Polsku největší knižní veletrh a pořádá literární festivaly Czesława Miłosze a Josepha Conrada. Zde v rámci festivalu Božská komedie (Boska Komedia) soupeří nejlepší polská divadla. Ve městě se konají Festival Off Camera a Krakovský filmový festival, během kterého gigantická představení zaplňují prostory Tauron Areny.

Krakov a Festival filmové hudby lákají zástupce kinematografie, kteří se sem potom vracejí a natáčejí svoje další filmy.

Festival židovské kultury, který se stal již součástí tradice čtvrti Kazimierz a multikulturní společnosti Haliče, upadnutí do tanečního transu na silvestrovských zábavách, které se konají v jednotlivých městských čtvrtích - toto všechno nás přesvědčuje o tom, že Krakov přináší různorodé, jedinečné dojmy.

S výhledem na Wawel

Tři dny v Krakově lze strávit i neobvykle - pracovně, a přitom vůbec nemusíte rezignovat na prohlídku města. Nespočetné množství historických památek, velký výběr restaurací a hotelů, malebný a atraktivní region, univerzitní a intelektuální zázemí je lákadlem pro podnikatelské kruhy, které si volí právě toto město na setkání, konference a kongresy. **Popularita Krakova v této oblasti překročila veškerá očekávání, když bylo na podzim 2014 otevřeno Kongresové centrum ICE Krakov.** Osobitá stavba umístěná na pravém břehu řeky Visly se skleněným foyer otvírajícím před zraky účastníků nezapomenutelný výhled na Wawelské návrší a Kazimierz se stala dalším symbolem Krakova, města moderního a otevřeného všem hostům, jakož i objektem neustálého zájmu jeho obyvatel. V ICE Krakov lze organizovat nejen uzavřené akce pro tři tisíce hostů. **Přednášková síň s kapacitou 1800 míst,** patří k nejlepším v Polsku a je i místem prestižních koncertů. V Divadelní síni a ostatních prostorách objektu se konají představení, prezentace, veletrhy a festivaly. A to všechno se nachází v srdci města, odkud se pohodlně dostanete na letiště a dálnici. Program akcí je dostupný na stránce:

www.icekrakow.pl

Kulinární a klubová turistika

Pojem kulinární turistika se v Polsku týká především Krakova. I když se v každoročně vydávaném prestižním červeném Michelinově průvodci uvádí dvě polská města – Krakov a Varšava, do Krakova cestujete speciálně proto, abyste se mohli opět zastavit v historické, kultovní, své oblíbené nebo úplně nové restauraci. Příčiny toho jsou jednoduché - v **žádném jiném polském městě nenajdete tak velkou koncentraci restaurací, jídelen, kaváren, pubů a klubů v atraktivních turistických částech města.** V takových podmínkách přirozená konkurence způsobuje, že nikde jinde v Polsku se lépe nenajíte nebo si neužijete a za jeden večer nenavštívíte i několik podniků.

Díky tomu opravdovému, středomořskému fenoménu v Krakově jako nikde jinde v Polsku pulsuje kulturní a společenský život až do časných ranních hodin, zejména o víkend. V egalitárním a mnohojazyčném davu se společně baví studenti, podnikatelé, místní obyvatelé a návštěvníci města. Ale vraťme se ke kouzlu samotné kuchyně. Krakovští mistři připravují skvělá jídla téměř všech kultur a národů, ve své nabídce často dovedou šikovně spojit francouzskou a italskou kuchyni s vytříbenou národní tradicí. A tak vyvracejí mezinárodní mýtus pirohů jako největšího

Nikde jinde v Polsku se lépe nenajíte a neužijete si.

přínosu Polska do světové kuchyně a připomínají pověstné polské polévky, omáčky, zvěřinu....

A právě z těchto důvodů byl Krakov vyhlášen **Evropským hlavním městem lahůdkářské kultury.**

Marek Michalak během koncertu v klubu Pivnica po Baranami

European Capital
of Gastronomic
Culture
Kraków 2019

I pirohy mají v Krakově svůj letní festival, na němž se kuchaři předvádějí a komponují nové chutě toho, zdálo by se, jednoduchého jídla.

Návštěvníci, kteří hledají v Krakově kulinární pestrost a různorodost, nebudou zklamáni. Restaurace, puby a kluby v celém městě si stále udržují a shromažďují příslušnou stálou klientelu. První pohled do sálu umožní zjistit, zda vám to místo vyhovuje. Majitelé podniků se snaží individuálně upravit interiéry, tvoří si vlastní styl, zpravidla nevšední a překvapující. Téměř všude se konají koncerty, výstavy a umělecké akce.

Sportovně

Již mnoho let znají fanoušci sportovní tváře města - Cracovia Maraton, finálové závody Tour de Pologne, **v Polsku unikátní horskou kajakářskou dráhu Kolna**, slavné tradice, moderní stadiony fotbalových klubů Wisła (Visla) a Cracovia. Když byla v roce 2014 v Krakově otevřena největší **kulturní a sportovní hala** v Polsku a jedna **z nejmodernějších v Evropě**, spojení návštěvy se sportem, kulturou a kuchyní se stalo velmi populární.

Sportovní a kulturní areál Tauron Arena Krakov se nachází na polovině cesty mezi centrem a Nowou Hutou. Můžete se tam dostat tramvají z okolí Hlavního náměstí a cesta trvá pouze několik minut. Tribuny mohou pojmut **přes dvacet tisíc diváků**. Sportovci si pochvalují fandění a perfektní atmosféru v aréně, vyplněné pestrým davem fanoušků. A proto není divu, že se hned po otevření stala hala místem zápasů na nejvyšší mezinárodní úrovni, vzpomeňte si třeba Mistrovství světa ve volejbalu 2014 a Mistrovství Evropy v házené 2016. Od začátku v **Tauron Aréně Krakov vystupují světové hvězdy populární a rockové hudby, které o svých dojmech píší na sociálních portálech**. Program akcí lze zjistit na stránce:

www.tauronarenakrakow.pl

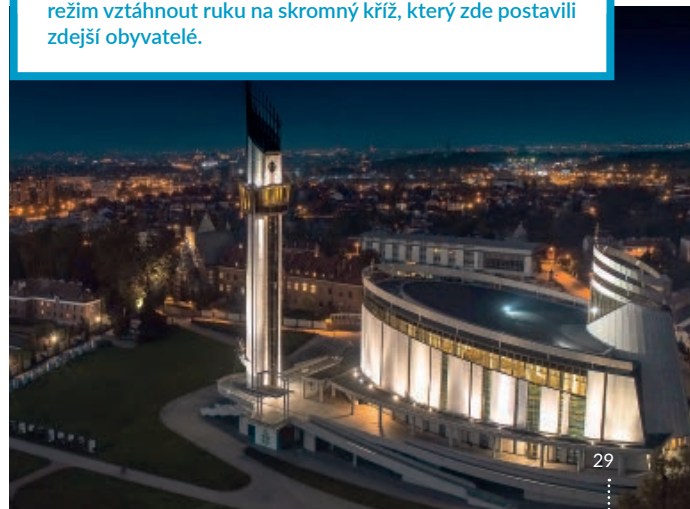

Náboženská turistika

Po staletí byl **Krakov** centrem polské státnosti a dodnes **je srdcem polského křesťanství**. Zde se v historických chrámech a kostelech nacházejí obrazy uctívané pro mnohé milosti a relikvie svatých, zde se kultivují starodávné náboženské tradice kongregací a klášterů, zde procesí a bohoslužby na čerstvém vzduchu shromažďují desítky, stovky a tisíce věřících. S městem je spojený i život velkého počtu svatých a blahoslavených, svatým Stanislavem ze Szczepanowa, zvěčněným v obecných dějinách svatých a Královnou Hedvigou (Jadwiga) počínaje, a méně známým knězem Stanislavem Soltyssem (žijícím v 15. století) a vyhlášeným za svatého v r. 2010 konče. Z nich si mnozí našli místo posledního odpočinku právě v krakovských kostelích a na krakovských hřbitovech. I osobnost Karola Wojtyły, pozdějšího papeže Jana Pavla II. kanonizovaného 27.dubna 2014, se utvářela v atmosféře tohoto města, kam se vždy vracel a setkával s milióny Poláků. A konečně i v Krakově se pouhých deset minut tramvají od centra města nachází **jedno z největších poutních center v této části Evropy, Svatyně v Lagiewnikách** – světové centrum kultu Božího milosrdenství a místo paměti o předchůdkyni tohoto kultu ve dvacátém století - svatě Faustíně, a poněkud mladší centrum Jana Pavla II. „Nebojte se !”.

A proto není divu, že v oficiálně vyhlášeném svatém roku Božího milosrdenství (2016) bylo do Krakova pozváno nespočetné množství poutníků, aby se zde společně modlili a prožívali radost během červencových Světových dní mládeže.

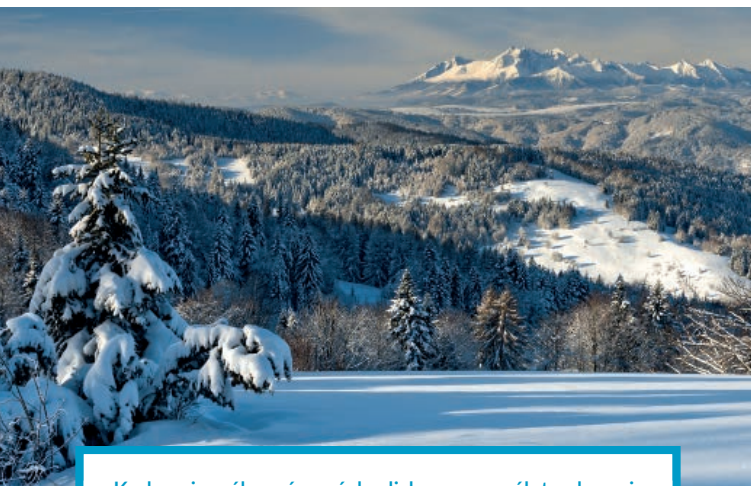
V době zlověstné totality právě Krakov nezapomínal na své duchovní kořeny, a komunistické myšlenky o založení „ideálního města” Nowe Huty se zhroutily, když chtěl režim vztáhnout ruku na skromný kříž, který zde postavili zdejší obyvatelé.

Za městem

Nelze také zapomenout na populární zájezdy a výlety mimo město do malebných jurských údolí, do Ojcowa a Pieskové skály, nebo míst zapsaných vedle historické zástavby krakovského Starého města na **seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO - do Muzea v Osvětími a solných dolů ve Wieliczce a Bochni**. Ty poslední, přestože si vyžadují celodenní návštěvu, jsou často považovány, zejména organizovanými skupinami, za povinný bod programu zájezdu. Na stejný seznam byla zapsána i dřevěná architektura tohoto regionu a **slavné krajinné řešení Zebrzydovské kalvárie** s neobvyklou křížovou cestou. Poutníci se budou chtít určitě podívat do Wadowic, rodného města Jana Pavla II.

Výhled na Tatry

Krakov je výborným východiskem pro výlety do nejmalebnějších míst kraje.

Město je vzdáleno pouze 100 kilometrů od polských Tater a Zakopaného, o němž se říká že je zimním hlavním městem Polska. Čekají na vás komornější a půvabnější Pieniny a **známá lázeňská města Szczawnica a Krynica**, jakož i horské stezky v Beskydech. Národní parky a rezervace – Tatranský, Pieninský, Gorzanský a Babiohorský – patří mezi nejvzácnější krajinné a přírodní oblasti Malopolska.

Všude se pěstuje místní tradice, a dobře připravená malopolská turistická základna poskytuje vhodné podmínky pro oddech v přírodě.

Městská turistická infocentra

Zkrácené verze průvodců městem jsou dostupné v městských turistických informačních centrech, najdete tam i praktické pokyny, adresy webových stran, mapy a plány centra s označenými turistickými cestami a trasami.

V poslední době k tradičním, vyznačeným trasám a cestám přibýly nové nabídky vycházek městem, zajímavých z historického, nebo krajinného hlediska, i které souvisí s událostmi posledních desítek let.

www.infokrakow.pl

ul. Powiśle 11

tel. (+48 12) 354 27 10

tel. (+48 12) 354 27 12

powisle@infokrakow.pl

Sukiennice

Rynek Główny 1/3

tel. (+48 12) 354 27 16

sukiennice@infokrakow.pl

ul. św. Jana 2

tel. (+48 12) 354 27 25

jana@infokrakow.pl

Pawilon Wyspiańskiego

pl. Wszystkich Świętych 2

tel. (+48 12) 354 27 23

wyspianski@infokrakow.pl

ul. Szpitalna 25

tel. (+48 12) 354 27 20

szpitalna@infokrakow.pl

ul. Józefa 7

tel. (+48 12) 354 27 28

jozefa@infokrakow.pl

Zgody 7

Osiedle Zgody 7

tel. (+48 12) 354 27 14

zgody7@infokrakow.pl

Medzinárodné leliško Balice

ul. Kpt. M. Medweckiego 1

tel. (+48 12) 285 53 41

balice@infokrakow.pl

Důležitá telefonní čísla

Nouzová telefonní čísla:

Tísňová linka (obecná): 112

Městská policie (Straż miejska): 986

Zdravotnická a záchranná služba: 999

Hasičská záchranná služba: 998

Policie: 997

Zdravotnické informace:

tel.: +48 12 661 22 40 (24 h)

Všechny popisy turistických cest najdete na stránce:

www.krakow.pl

V současnosti jsou označeny následující cesty:

Po stopách Jana Pavla II. (Ścieżkami Jana Pawła II), Královská cesta (Droga Królewska), Královská cesta pro zdravotně postižené turisty (Droga Królewska dla niepełnosprawnego turysty), Univerzitní cesta (Trasa uniwersytecka), Cesta po židovských historických památkách (Trasa zabytków żydowskich), Cesta svatého Stanislava (Trasa św. Stanisława), Cesta po Nowej Huti (Trasa nowohucka), Cesta po dějinách Podgórza (Trasa historii Podgórza), Ghetto – cesta paměti 1941-1943 (Getto – Szlak Pamięci 1941–1943), Trasa po Pevností Krakov (Szlak Twierdzy Kraków), Krakovská technická cesta (Krakowski szlak techniki), Krakovská cesta po stopách svatých (Krakowski szlak świętych) a tři další turistické a kulturní cesty po jednotlivých čtvrtích: Bronowice, Prądnik Czerwony a Swoszowice.

Text

Grzegorz Słacz, Melania Tutak – Spolek PODGÓRZE (Stowarzyszenie PODGORZE.PL), Leszek J. Sibila – Historické muzeum města Krakova (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), Jerzy W. Gajewski

Fotografie

Archiv ÚMK, Tomasz Bielecki, Przemysław Czaja, Radosław Kowal, Ela Marchewka, Tom Rollauer, Mezinárodní letiště JP II Krakov – Balice (s. 4), Wojciech Wandzel pro Krakovské festivalové centrum (s. 24)

Návrh

Artur Brożonowicz (UMK)

Krakov 2018, 3. vydání

ISBN: 978-83-66039-22-3

© Městský úřad Krakov

Oddělení propagace a cestovního ruchu

brožura zdarma

Městský úřad Krakov
ODDĚLENÍ PROPAGACE A CESTOVNÍHO RUCHU

pl. Wszystkich Świętych 3-4,
31-004 Kraków
tel. +48 12 616 60 52
pt.umk@um.krakow.pl
www.krakow.pl

ISBN: 978-83-66039-22-3

European Capital
of Gastronomic
Culture
Kraków 2019

najdete nás:

